



LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius,

tel. (0 5) 203 4696, el. p. info@enmin.lt, <http://www.enmin.lrv.lt>.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302308327

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2025-11-

Nr.

DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMŲ PROJEKTŲ PAKARTOTINIO TEIKIMO

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija pakartotinai teikia svarstyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lėšų, surinktų įgyvendinant Reglamentą (ES) 2022/1854, panaudojimo 2026 metais“ projektą (toliau – Nutarimo projektas Nr. 1) ir Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2023 m. kovo 22 d. nutarimo Nr. 187 „Dėl Lėšų, surinktų įgyvendinant Reglamentą (ES) 2022/1854, administravimo, šio reglamento įgyvendinimo priemonių ir jų finansavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas Nr. 2) (toliau kartu – Nutarimų projektai).

Nutarimų projektai patikslinti pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pateiktas pastabas.

Nutarimo projektas Nr. 1 parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Reglamento (ES) 2022/1854 įgyvendinimo“ (toliau – Įstatymas) 16 straipsnio 1 dalimi, kuriame nustatyta teisė Vyriausybei priimti sprendimus dėl Įstatyme nurodytų lėšų panaudojimo 2022 m. spalio 6 d. Tarybos reglamento (ES) 2022/1854 dėl skubios intervencijos, skirtos didelėms energijos kainoms mažinti (toliau – Reglamentas 2022/1854) 10 straipsnio 4 dalyje išvardintoms priemonėms arba kitoms priemonėms, kurios atitinka Reglamento (ES) 2022/1854 10 straipsnio 1 dalyje nurodytą paskirtį ir tikslus. Taip pat, Lėšų, surinktų įgyvendinant Reglamentą (ES) 2022/1854, administravimo, šio reglamento įgyvendinimo priemonių ir jų finansavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2023 m. kovo 22 d. nutarimu Nr. 187 „Dėl Lėšų, surinktų įgyvendinant Reglamentą (ES) 2022/1854, administravimo, šio reglamento įgyvendinimo priemonių ir jų finansavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, 17 punkte nustatyta, jog Energetikos ministerija, atsižvelgdama į surinktų lėšų kiekį parengia ir teikia Vyriausybės nutarimo projektą dėl surinktų lėšų panaudojimo Įstatymo 16 straipsnio 1 dalyje nurodytoms Reglamento (ES) 2022/1854 įgyvendinimo priemonėms.

Nutarimo projekto Nr. 1 tikslas – nustatyti priemonę, skirtą Reglamento (ES) 2022/1854 įgyvendinimui ir pagal šį Reglamentą (ES) 2022/1854 surinktų rinkos pajamų perviršio lėšų (toliau – pajamų perviršio lėšos) panaudojimui. Šios priemonės įgyvendinimas leistų švelninti elektros energijos kainų poveikį visuomeniniame elektros energijos tiekime esantiems pažeidžiamiems vartotojams ir sumažintų šios itin pažeidžiamos asmenų grupės išlaidas elektros energijai. Atsižvelgiant į tai, siekiant užtikrinti sklandų tolesnių procesų vykdymą ir laikytis nustatytų terminų, būtina kuo skubiau patvirtinti Nutarimo projektą Nr. 1, kuriuo tvirtinamas visuomeninės elektros energijos įsigijimo pažeidžiamiems elektros energijos vartotojams (toliau – pažeidžiamas vartotojas) kainos sumažinimo dydis.

Šiuo metu UAB „Ignitis“ ir AB „Akmenės cementas“ turi galiojančias elektros energijos visuomeninio tiekimo licencijas. AB „Akmenės cementas“ elektros energijos visuomeninio tiekimo paslaugų neteikia, nes visi įmonės aptarnaujamoje teritorijoje esantys elektros energijos vartotojai elektros tiekimo paslaugas perka iš nepriklausomų elektros energijos tiekėjų. Taip pat, Valstybinė

energetikos reguliavimo taryba (toliau – VERT) nėra patvirtinusi visuomeninės elektros energijos kainos. UAB „Ignitis“ aptarnauja daugiau nei 119 tūkst. pažeidžiamų vartotojų, kurių galutinė visuomeninė elektros energijos tiekimo kaina šiuo metu yra ta pati kaip ir likusių visuomeninio elektros energijos tiekėjo (toliau – visuomeninis tiekėjas) elektros energijos vartotojų.

Atsižvelgiant į tai, kad pažeidžiami vartotojai turi ribotas galimybes reaguoti į elektros energijos kainų pokyčius ar keisti elektros energijos vartojimo įpročius, todėl socialiniu ir ekonominiu požiūriu siūloma taikyti tokiems vartotojams atskirą visuomeninės elektros energijos įsigijimo kainos mažinimo priemonę.

2025 m. rugsėjo 30 d. pagal Reglamentą (ES) 2022/1854 Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 74 straipsnio 8 dalyje nustatytais sąlygomis ir šio įstatymo 6 straipsnio 2 dalies 2 punkte nustatyta tvarka Vyriausybės paskirto viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administratoriaus BALTPOOL, UAB (toliau – lėšų administratorius) duomenimis faktiškai surinktų pajamų perviršio lėšų dydis yra 12 876 216 Eur ¹ (dvylika milijonų aštuoni šimtai septyniasdešimt šeši tūkstančiai du šimtai šešiolika eurų) (įskaitant sukauptas palūkanas). Įstatymu nustatyta pareiga VERT – kontroliuoti pajamų perviršio mokėjimo subjektų apskaičiuoto pajamų perviršio dydžio teisingumą ir pagrįstumą, todėl VERT atlieka šių subjektų deklaruotų pajamų perviršio dydžių vertinimą. Iki š. m. rugsėjo 30 d. VERT patikrino 57 iš 84 pajamų perviršio mokėjimo subjektus, bei nustatė 6 214 451 Eur (šešis milijonus du šimtus keturiolika tūkstančių keturis šimtus penkiasdešimt vieną eurą) perviršio mokėjimo sumą kaip pagrįstą ir teisingai apskaičiuotą² (tebevyksta likusių pajamų perviršio subjektų vertinimas ir likusios surinktos pajamų perviršio sumos dalies patikrinimas ir patvirtinimas).

Reglamento (ES) 2022/1854 10 straipsnyje viena iš nustatytų pajamų perviršio lėšų panaudojimo krypčių – pažeidžiamų vartotojų apsauga. Atsižvelgiant į tai, Nutarimo projektu Nr. 1 siūloma nustatyti, kad pažeidžiamų vartotojų visuomeninio tiekimo kainos mažinimas būtų finansuojamas iš surinktų pajamų perviršio lėšų, elektros energijos gamintojams gaminant elektros energiją iš Reglamento (ES) 2022/1854 7 straipsnio 1 dalyje nurodytų išteklių nuo 2022 m. gruodžio 1 d. iki 2023 m. birželio 30 d. (*Nutarimo projekto Nr. 1 1.2 papunktis*).

Nenukrypstant nuo Reglamento (ES) 2022/1854 10 straipsnio 4 dalies nuostatų, Nutarimo projektu Nr. 1 siūloma nustatyti visuomeninės elektros energijos įsigijimo pažeidžiamiems vartotojams kainos sumažinimo dydį – 1,8 ct/kWh be pridėtinės vertės mokesčio (toliau – kainos sumažinimo dydis) (*Nutarimo projekto Nr. 1 1.1 papunktis*). Patvirtinus šį kainos sumažinimo dydį, VERT turės teisę šiuo dydžiu sumažinti visuomeninės elektros energijos kainos viršutinės ribos dedamąją – elektros energijos įsigijimo kainą pažeidžiamiems vartotojams. Taikant šį dydį visuomeninio tiekėjo taikoma elektros energijos įsigijimo kaina pažeidžiamiems vartotojams būtų nustatoma mažesnė nei planuojama visuomeninio tiekimo elektros energijos įsigijimo kaina kitiems vartotojams. Kitaip tariant, po sumažinimo pažeidžiamiems vartotojams taikoma įsigijimo kaina būtų mažesnė, nei kitiems visuomeninio tiekėjo nustatoma įsigijimo kaina. Toks kainos sumažinimas nustatytu dydžiu, nukreiptas į visuomeniniame tiekime esančią pažeidžiamų vartotojų grupę yra pagrįstas tiek socialinės politikos, tiek finansinių srautų skaidrumo ir tvarumo aspektais.

Atkreiptinas dėmesys, kainos sumažinimo dydį siūlome nustatyti be pridėtinės vertės mokesčio, nes VERT nustatoma visuomeninio tiekimo elektros energijos įsigijimo kaina yra be pridėtinės vertės mokesčio.

Nutarimo projekto Nr. 1 1.1 papunkčiu siūloma priemonė skirta mažinti pažeidžiamų vartotojų finansinę naštą tam panaudojant surinktas pajamų perviršio lėšas, be papildomos naštos valstybės biudžetui. Surinkta pajamų perviršio suma yra pakankama, kad 1,8 ct/kWh be pridėtinės vertės mokesčio kainos sumažinimą šiai vartotojų grupei būtų galima taikyti iki elektros energijos rinkos liberalizavimo laikotarpio pabaigos 2029 m. gruodžio 31 d., kasmet priimant Vyriausybės

¹ BALTPOOL, UAB 2025 m. spalio 24 d. raštas Nr. SD-250491 „Dėl per 2025 m. trečiąjį kalendorinį ketvirtį surinktų skubios intervencijos lėšų“

² Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos 2025 m. spalio 28 d. raštas Nr. R2-(K)-5873 „Dėl informacijos pateikimo“

nutarimą dėl likusių nepanaudotų pajamų perviršio lėšų skyrimo visuomeninio tiekimo kainai sumažinti pažeidžiamiesiems vartotojams.

Atsižvelgiant į turimą sukauptų perviršio lėšų dydį bei prognozuojamą pažeidžiamų vartotojų elektros energijos suvartojimą iki elektros energijos rinkos liberalizavimo laikotarpio pabaigos, siūloma nustatyti elektros energijos įsigijimo kainos mažinimo dydį vienerių metų laikotarpiui – nuo 2026 m. sausio 1 d. iki 2026 m. gruodžio 31 d. (*Nutarimo projekto Nr. 1 1.1 papunktis*).

Planuojama, kad įvertinus pažeidžiamų vartotojų elektros energijos suvartojimą ir prognozuojamą pažeidžiamų vartotojų, turinčių teisę į visuomeninį elektros energijos tiekimą, grįžimą į visuomeninį tiekimą, skaičių ir jų suvartojamą elektros energijos kiekį, pirmaisiais 2026 m. ³~~2025~~, kad bus reikalinga apie 2 600 000 Eur (du milijonai šeši šimtai tūkstančių eurų) pajamų perviršio lėšų.

Prognozuojama, kad 2027 m. ir vėlesniais kalendoriniais metais, atsižvelgiant į pažeidžiamų vartotojų, turinčių teisę į visuomeninį elektros energijos tiekimą, grįžimą į visuomeninį tiekimą ir tokių pažeidžiamų vartotojų elektros energijos suvartojimą³ (kadangi šie vartotojai I ir II elektros energijos rinkos liberalizavimo etapuose turėjo pareigą pasirinkti nepriklausomus elektros energijos tiekėjus, atsižvelgiant į didesnę vartotojų elektros energijos suvartojimo dydį per metus), planuojamas pajamų perviršio lėšų poreikis 2026–2029 metais būtų:

	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.	Viso
Pažeidžiamų vartotojų skaičius visuomeniniame tiekime, vnt.	119 413	145000	160000	175000	190000	
Pažeidžiamų vartotojų elektros energijos suvartojimas, mln. kWh	87	144	163	189	217	
Vidutinis elektros energijos suvartojimas, kWh/mėn.	61	83	85	90	95	
Reikalingas pajamų perviršio dydis, taikant 1,8 ct/kWh sumažinimą, mln. EUR be PVM	0	2,60	2,94	3,40	3,90	12,84

Nutarimo projekto Nr. 1 1.3–1.4 papunkčiuose siūloma nustatyti, kad visuomeninės elektros energijos įsigijimo pažeidžiamiesiems vartotojams kainos sumažinimui skirtas pajamų perviršio lėšas administratoriaus perveda kas mėnesį visuomeniniam tiekėjui, ne vėliau per 5 darbo dienas, kai visuomeninis tiekėjas pateiks informaciją apie lėšų poreikį. Siūloma nustatyti, kad lėšų poreikis bus apskaičiuojamas kas mėnesį, įvertinus visuomeninio tiekėjo aptarnaujamų pažeidžiamų vartotojų faktinį praėjusio kalendorinio mėnesio elektros energijos suvartojimą.

Taip pat, lėšų administratoriaus ir visuomeninis tiekėjas, esant poreikiui, galės sudaryti lėšų išmokėjimo sutartį, kurioje būtų nustatyti konkretūs atsiskaitymo mechanizmai – banko rekvizitai, lėšų pervedimo tvarka, sąskaitų faktūrų, mokėjimo pavedimų ir (ar) kitos mokėjimo sąlygos.

Atkreiptinas dėmesys, kad VERT pagal kompetenciją vykdo valstybinio reguliavimo funkcijas elektros energetikos sektoriuje, užtikrindama reguliuojamosios veiklos vykdymo bei elektros energetikos įmonių priežiūrą ir kontrolę. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 16 straipsnio 8 dalimi, valstybės reguliuojamų kainų energetikos įmonės privalo kasmet teikti audituotas finansines ataskaitas ir auditoriaus išvadas VERT. Atsižvelgiant į šias nuostatas,

³ UAB „Ignitis“ 2025 m. lapkričio 5 d. raštas Nr. SD-2025-701 „Dėl UAB „Ignitis“ pastabų ir pasiūlymų projektams“

VERT vykdydama visuomeninio tiekėjo veiklos, įskaitant pagal Reglamentą (ES) 2022/1854 surinktų pajamų perviršio lėšų panaudojimo kontrolę, vertins visuomeninio tiekėjo sąnaudų pagrįstumą bei užtikrins, kad visuomeninio tiekėjo leidimu reguliuojama veikla būtų vykdoma laikantis teisės aktuose nustatytų sąlygų ir principų. VERT nustačius, kad lėšos visuomeninės elektros energijos įsigijimo pažeidžiamiesiems vartotojams kainos sumažinimui gautos nepagrįstai, visuomeninis elektros energijos tiekėjas privalės šias lėšas grąžinti lėšų administratoriui.

Pažymėtina, kad vadovaudamasi Energetikos įstatymo 25 straipsnio 1 dalimi, Elektros energetikos įstatymo 57 straipsnio 2 dalimi ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka, VERT turi teisę iš energetikos įmonių ar asmenų, kurių vykdoma veikla tiesiogiai ar netiesiogiai susijusi su energetikos veikla, bei valstybės institucijų gauti visą reikalingą informaciją ir dokumentus, todėl esant poreikiui, VERT turės teisę gauti būtinus dokumentus ir informaciją dėl tinkamo pajamų perviršio pajamų panaudojimo.

Nutarimo projektu Nr. 2 atsižvelgiant į Nutarimo projekto Nr. 1 1.4 papunktyje siūlomas nuostatas, siekiant teisinio aiškumo ir nuoseklumo, atitinkamai siūlome patikslinti Lėšų, surinktų įgyvendinant Reglamentą (ES) 2022/1854, administravimo, šio reglamento įgyvendinimo priemonių ir jų finansavimo tvarkos aprašo 18 punktą, numatant išimtis dėl surinktų pajamų perviršio lėšų, elektros energijos gamintojams gaminant elektros energiją iš Reglamento (ES) 2022/1854 7 straipsnio 1 dalyje nurodytų išteklių.

Nutarimų projektai prisideda prie Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2025 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. XV-439 „Dėl Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 584 punkto, numatančio Vyriausybės siekį užtikrinti elektros vartotojų apsaugą nuo elektros kainų didėjimo įgyvendinimo. Nutarimų projektai neprieštarauja Europos Sąjungos teisės aktams.

Vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio metodikos patvirtinimo“, 4 punktu, Nutarimų projektams numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas.

Priėmus Nutarimų projektus, nenumatoma neigiamų teisinio reguliavimo poveikio pasekmių.

Nutarimų projektai atitinka Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimus.

Nutarimų projektuose neapibrėžiama sąvokų ir jas įvardijančių terminų, kurie turėtų būti įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Nutarimų projektai nėra notifikuotini Europos Komisijai pagal Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“, reikalavimus.

Pastabas Nutarimų projektams pateikė Teisingumo ministerija, BALTPOOL, UAB, UAB „Ignitis“.

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Lietuvos Respublikos Specialiųjų tyrimų tarnyba, Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija, VERT, Konkurencijos taryba, Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba pastabų neturėjo, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija darbo tvarka informavo, kad pastabų neturi, kiti subjektai pastabų nepateikė. Nutarimų projektai patikslinti, atsižvelgiant į pateiktas pastabas. Pastabos, į kurias neatsižvelgta, įvertintos pridedamoje derinimo pažymoje.

Nutarimų projektai skelbiami Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

Svarbu pažymėti, kad Vyriausybės sprendimas dėl teikiamų Nutarimų projektų yra tiesiogiai susijęs su VERT planuojamais sprendimais, kuriais **iki 2025 m. lapkričio 14 d.** numatoma patvirtinti visuomeninės elektros energijos kainų viršutinės ribas. Visuomeninės elektros energijos įsigijimo kainos sumažinimo pažeidžiamiesiems vartotojams dydžio patvirtinimas yra būtina sąlyga,

kad VERT galėtų nustatyti naujas visuomeninės elektros energijos kainas ir (ar) tarifus 2026 m. I pusmečiui. Jei Vyriausybė skubos tvarka priimtų sprendimą dėl šių Nutarimų projektų, pažeidžiami vartotojai galėtų tikėtis mažesnės visuomeninės elektros energijos tiekimo kainos jau nuo 2026 m. sausio 1 d. Jei svarstymas užsitęstų, VERT galėtų pasinaudoti Elektros energetikos įstatymo 69 straipsnio 8 dalyje numatyta galimybe visuomeninę elektros energijos kainą perskaičiuoti kartą per kalendorinį ketvirtį.

Nutarimų projektus parengė Energetikos ministerijos Energetikos konkurencingumo grupė (grupės vadovas Karolis Švaikauskas, tel. +370 670 39 352, el. p. karolis.svaikauskas@enmin.lt, patarėja Aušra Grėbliūnaitė, tel. +370 602 46 290, el. p. ausra.grebliunaite@enmin.lt, patarėja Jovita Verbylienė, tel. +370 684 53 957, el. p. jovita.verbyliene@enmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas Nr. 1, 1 lapas.
2. Nutarimo projektas Nr. 2, 1 lapas.
3. Nutarimo projekto Nr. 2 lyginamasis variantas, 2 lapai.
4. Nutarimų projektų antikorupcinio vertinimo pažyma, 5 lapai.
5. Administracinės naštos ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimo ataskaita.
6. BALTPPOOL, UAB 2025 m. spalio 24 d. raštas Nr.SD-250491, 2 lapai.
7. VERT 2025 m. spalio 28 d. raštas Nr. R2- (K)- 5873 „Dėl informacijos pateikimo“, 2 lapai.
8. Nutarimų projektų derinimo pažyma, 1 lapas.
9. Suinteresuotų institucijų pastabos, 18 lapų.

Energetikos ministras

Žygimantas Vaičiūnas

J. Verbylienė, tel. +370 684 53 957, el. p. jovita.verbyliene@enmin.lt

A. Grėbliūnaitė, tel. +370 602 46 290, el. p. ausra.grebliunaite@enmin.lt